

การปลูกบ๊วย

ฉบับปลิวเฉยแพร์ที่ 77 ฝ่ายเอกสารค่าแนะนำ

กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ข้อมูลโดย : กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
จัดทำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์โดย : สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

- ❖ ลักษณะทั่วไป
- ❖ สภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสม
- ❖ พันธุ์
- ❖ การขยายพันธุ์
- ❖ การปลูก
- ❖ โรคและแมลง
- ❖ การเก็บผล
- ❖ การใช้ประโยชน์และตลาด
- ❖ เอกสารอ้างอิง

ลักษณะทั่วไป

บ๊วย เป็นไม้ผลเมืองหนาวที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศจีน มีปลูกในประเทศไทยนานแล้ว โดยแพร่เข้ามาทางภาคเหนือ บ๊วยเป็นพืชที่จัดอยู่ในสกุลเดียวกับท้อ พลั้ว หรือ ลูกพรุน ลักษณะผลกลม เมื่อยังเล็กมีสีเขียว แต่มีผลแก่เต็มที่จะมีสีเหลืองมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.5 เซนติเมตร รสขมอมเปรี้ยวและมีกลิ่นหอม ในญี่ปุ่นและไต้หวันผลจะแก่และเก็บเกี่ยวได้ใน เดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม ในไทยผลบ๊วยจะแก่เก็บเกี่ยวได้ประมาณเมษายน บ๊วยอยู่ในสกุล Rosaceae มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Prunus mume*

สภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสม

ดิน : บัวชอบสภาพดินร่วน มีการระบายน้ำดี

ระดับความสูง : บริเวณที่ปลูกบัวส่วนมากอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 500-800 เมตร แต่ที่ดอยอ่างขางซึ่งอยู่สูง 1200-1800 เมตร และแถบลีซานในไต้หวันซึ่งสูงเกือบ 2400 เมตร ก็ปลูกบัวได้ดีเช่นกัน

อุณหภูมิ : บัวต้องการสภาพอากาศที่หนาวเย็นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง สำหรับที่จะทำลายการพักตัวของตา ซึ่งจะแตกออกมาในฤดูใบไม้ผลิ แต่บัวไม่ต้องการอากาศที่หนาวเย็นมากนัก อุณหภูมิสำหรับการเจริญเติบโตของบัวจะอยู่ประมาณ 13-15 เซลเซียส ถ้าอุณหภูมิต่ำมาก ๆ จะมีผลเสียต่อระบบราก ลำต้น และตาที่แตกในฤดูต่อไป

พันธุ์

พันธุ์ที่ใช้ปลูกกันในปัจจุบันนี้ เป็นพันธุ์ดั้งเดิมที่ถูกนำเข้ามาจากประเทศจีน ซึ่งไม่ทราบชื่อพันธุ์ที่แน่นอน สำหรับที่อำเภอแม่สายและดอยอ่างขาง มีการปลูกบัวพันธุ์เจียงโถและปิงติง ซึ่งเป็นพันธุ์ที่มาจากไต้หวัน

การขยายพันธุ์

บัวขยายพันธุ์ได้ทั้งการเพาะด้วยเมล็ด ซึ่งไม่นิยมนักเพราะให้ผลช้าและอาจกลายพันธุ์ได้ วิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการขยายพันธุ์บัวคือ การติดตา ซึ่งทำได้ง่าย การติดตานิยมทำในช่วงที่ต้นพักตัว เมื่อผ่านระยะการพักตัวแล้ว ตาที่ติดไว้ก็จะแตกและเจริญเติบโตต่อไป ต้นที่ติดตาจะให้ผลใน 4-5 ปี สำหรับการใช้ต้นตอ นั้นอาจจะใช้ต่อบัวด้วยกันหรือต้นตอท้อก็ได้ แต่ถ้าใช้ต้นตอบัวพันธุ์พื้นเมืองก็จะเจริญเติบโตเร็วกว่าต้นตอท้อ

การปลูก

การเตรียมดิน การขุดหลุมปลูกควรจะให้มีความกว้าง 1x1x1 เมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอกหรือเศษพืชที่เน่าเปื่อยผุพังแล้ว ซึ่งจะช่วยให้ดินมีคุณสมบัติร่วนโปร่ง รากเจริญได้เร็ว ต้นบัวจะเจริญเติบโตได้รวดเร็วมาก

การให้น้ำ ในระยะที่บัวออกดอก เป็นช่วงที่บัวต้องการน้ำค่อนข้างมาก แต่ในช่วงที่ติดผลแล้ว ถ้าฝนตกชุกจะทำให้ผลร่วงได้

การให้ปุ๋ย ในปีหนึ่ง ๆ ควรจะให้ปุ๋ย 2 ครั้ง คือในขณะที่ตาเริ่มแตกหรือก่อนออกดอกเล็กน้อย โดยให้สูตร 13-13-21 และอีกครั้งหนึ่งจะให้เมื่อเก็บผลแล้ว โดยให้สูตร 15-15-15 ก่อนที่บัวจะพักตัว หรืออาจจะแบ่งให้อีกครั้ง ในขณะที่ผลกำลังเติบโตก็ได้ ส่วนปริมาณปุ๋ยที่ให้ขึ้นกับอายุของบัว และสภาพดิน

สำหรับวิธีการให้ปุ๋ย ควรจะขุดเป็นร่องรอบ ๆ ต้นบริเวณชายพุ่ม เมื่อโรยปุ๋ยแล้วกลบดิน และรดน้ำเพื่อให้ปุ๋ยละลายน้ำเป็นประโยชน์ต่อต้นบัวต่อไป นอกจากปุ๋ยวิทยาศาสตร์แล้วควรจะให้ปุ๋ยคอกอีกปีละครั้งเพื่อช่วยให้ต้นบัวเจริญได้เร็วขึ้น

การตัดแต่ง การตัดแต่งทำแบบตรงกลางโปร่งและ Modified leader ฤดูกาลที่เหมาะสมสำหรับการตัดแต่งคือ ในระยะที่ต้นกำลังพักตัว ซึ่งจะกระทบกระเทือนต่อต้นน้อยที่สุด

โรคและแมลง

โรคบวบ ที่ปลูกกันในขณะนี้ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับโรคที่ร้ายแรงคงมีบ้างเพียงเล็กน้อย เช่น โรคใบจุด ซึ่งไม่ถึงกับทำให้ผลผลิตลดลง แมลง พวกหนอนกินใบมีน้อยไม่มีปัญหา อาจจะมีพวกหนอนเจาะกิ่งหรือลำต้น จะทำให้กิ่งหักเสียหายได้ อาจใช้ฟอสฟอรัสฉีดเข้าไปในรูปที่พบว่า มีหนอนเจาะแล้วเอาดินเหนียวอุดไว้ ซึ่งจะทำลายตัวหนอนได้

โดยปกติแล้วชาวสวนจะพ่นยาฆ่าแมลงให้กับต้นบวบในระยะดอกตูมๆ และเริ่มติดผลเล็กๆ เท่านั้น

การเก็บผล

ผลบวบจะสุกไม่พร้อมกันทำให้ต้องเก็บหลายครั้ง ผลจะเริ่มสุกประมาณต้นเดือนเมษายน และจะเก็บไปได้ตลอดเดือน อาจจะมีเก็บวันเว้นวัน หรือ 2 วันก็ได้ และนิยมเก็บผลด้วยมือ ซึ่งสามารถเลือกเก็บแต่ผลสุกได้ สำหรับผลผลิตของบวบจะขึ้นกับขนาดและความแข็งแรงของต้นด้วย

การใช้ประโยชน์และตลาด

ถึงแม้ว่าผลบวบจะใช้รับประทานสดไม่ได้ ก็สามารถนำไปทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ให้ประโยชน์ได้มากที่นิยมทำกันอยู่ในขณะนี้ เช่น บวบดองหรือบวบเจ็ย เป็นต้น สำหรับราคาผลสุกจะขายได้กิโลกรัม 13-15 บาท ซึ่งสามารถทำรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกได้ดีอีกพืชหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

ปวิณ ปุณศรี. **แนะนำโครงการไม้ผลเมืองหนาว**. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

กรุงเทพมหานคร.

โอฬาร ตันทวีรุฬห์. **การปลูกพลับ**. วารสารส่งเสริมการเกษตร, 2520.

เอกสารวิชาการ. **งานศึกษาไม้ผล สำนักงานโครงการเกษตรที่สูง**. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บางเขน กรุงเทพมหานคร.